

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

Výroční zpráva o činnosti 2014

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou je příspěvkovou organizací zřízenou Královéhradeckým krajem. Je zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Hradci Králové v oddílu Pr, vložce číslo 687 a jeho činnost je vymezená ve Zřizovací listině ze dne 25.9.2009. Tato zpráva o činnosti za rok 2014 je zpracována podle osnovy obsažené ve Směrnici č.7 Rady Královéhradeckého kraje k řízení příspěvkových organizací zřízených krajem a obchodních společností založených krajem.

Adresa muzea: Muzeum a galerie Orlických hor, Jiráskova 2, 516 01 Rychnov nad Kněžnou
IČO: 00371149
telefon: 494 534450
www. moh.cz

Sbírky Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou jsou zapsány v Centrální evidenci sbírek (CES) vedené Ministerstvem kultury České republiky pod evidenčními čísly MRK/002-05-06/135002 (sbírka muzea) a číslem GRK/001-06-29/015001 (galerie). Muzejní knihovna je zapsána v evidenci knihoven pod číslem 3545/2003

I. **Obecné a dlouhodobé úkoly**

I.1 **Projekty**

K 31.12. 2013 byl ukončen projekt **Centrum studií a prezentace krajkářského řemesla a umění krajky v Čechách – Centrum krajky, který byl realizován v období 2011 – 2013.**

Dne 20.dubna 2014 byla expozice v rámci Dne otevřených dveří poprvé představena veřejnosti a občané Vamberka tuto příležitost bohatě využili.

Slavnostní otevření muzea bylo naplánováno na 17. května s tím, že součástí otevření bude i módní přehlídka na venkovní scéně. Bohužel počasí tomuto záměru vůbec nepřálo, takže se celý slavnostní akt musel uskutečnit v prostorách muzea. Slavnostní otevření muzea proběhlo dvakrát. Jedno, i s přestřiháním krajkové pásky, bylo určeno pro oficiální hosty a zástupce dodavatelských firem. Pásku přestřihla ředitelka muzea a první náměstek hejtmana pan Otakar Ruml.

V programu otevření byla i módní přehlídka modelů firmy Vamberecká krajka CZ s.r.o. a své modely předvedla i místní krajkářská škola. Plánované hudební vystoupení muselo být z důvodu nepříznivého počasí zrušeno .

Po oficiálním slavnostním otevření se uskutečnilo ještě otevření pro veřejnost a i při něm byla provedena repríza přehlídky.

Dle záznamů v knize návštěv se dá říci, že se nové upravené prostory a nově koncipovaná expozice líbí. Děti jsou nadšený z interaktivní dílny, kde si mohou na interaktivní tabuli složit puzzle, pohrát s kostkami a vyzkoušet paličkování.

Po ukončení projektu proběhlo několik kontrol, a to jak ze strany Regionální rady Severovýchod, tak proběhl i audit MF ČR.

Auditní orgán Ministerstva financí ČR provedl kontrolu projektu a to za období od 5.10.2011 do 10.8. 2012 (ŽOP I. – ŽOP III.) s výsledkem, že v průběhu auditu nebylo identifikováno žádné zjištění.

Rok 2014 byl také prvním rokem ostrého provozu nově otevřené expozice Sýpka v Rokytnici v Orlických horách

I.2. Péče o sbírky

Jedním z nejdůležitějších úkolů muzea je, jak to vyplývá ze zřizovací listiny a legislativních předpisů **péče o sbírkové fondy, jejich rozšiřování, evidování a inventarizování.**

Vzhledem k legislativní nejasnosti okolo přijímání darů do muzejních sbírek byl v roce 2014 zapsán pouze 1 dar, který tvořilo 109 kusů sbírkových předmětů. Jedná se o textilní předměty a doplňky. Část jich bude vystavena na připravované výstavě k období secese. Do přírůstkového seznamu muzea bylo zapsáno 276 přírůstkových čísel, čítajících 309 kusů sbírkových předmětů.) V chronologické evidenci pod čísly 1/2014 až 200/01 jsou zaevidovány lišejníky získané z vlastních sběrů botanika, které byly vřazeny do přírodovědné podsbírký. Zbytek tvoří předměty zapsané do historické podsbírký.

Do přírodovědné podsbírký bylo zapsáno 200 přírůstkových čísel. Jsou to lišejníky z vlastní terénní práce botanika.

V archeologii bylo obsazeno 448 přírůstkových čísel zahrnujících 4 256 ks sbírkových předmětů. Jedná se o předměty z vlastních výzkumů (převážně zlomky keramiky) a dále předměty (mince, bronzové předměty) z detektorových průzkumů.

Sbírka Orlické galerie, která je v CESu vedena samostatně, nebyla pro nedostatek finančních prostředků v roce 2014 obohacena.

Veškeré údaje za rok 2014 spjaté s vedením evidence sbírkových předmětů v přírůstkové knize jsou rovněž zapsány do Demusu - modul Evidence (vede se rovněž papírová evidence – karty)

Do modulu Demus- Katalog se průběžně převádí záznamy ze systematické papírové evidence a jsou doplňovány o fotodokumentaci.

Dodávka dat na Ministerstvo kultury ČR do Centrální evidence sbírek (CESu) byla pravidelně odesílána.

Ze zákona č. 122/2000 Sb. a následných nařízení vlády ČR o ochraně sbírek muzejní povahy vyplývá povinnost **revidování sbírek**.

V organizaci je stanoven plán inventarizace sbírek muzea s výhledem na 10 let (2007 – 2016) tak, aby během tohoto období prošly inventarizací všechny sbírkové předměty zároveň s kontrolou evidence a případným doplněním v modulu Demus:

Inventarizace historické podsbírky

Plán inventarizací byl narušen dlouhodobou nepřítomností správkyně sbírek a jejím úmrtím. Po dobu nemoci byla zastupována historičkou muzea a později byla do pracovního poměru přijatá nová správkyně sbírek, takže řádná inventarizace proběhla až v měsíci listopadu a v menším rozsahu. Inventarizační komise pracovala ve složení Tereza Vinterová, Tereza Zemánková, a Tomáš Sládek. Bylo zinventarizováno celkem 1 083 kusů sbírkových předmětů.

Byl zpracován inventarizační zápis s výčtem nedohledaných položek i s návrhy nápravných opatření na konzervování.

Záznamy o inventarizacích byly zaslány společně s pravidelnou aktualizací sbírek na oddělení CES MK ČR.

Vzhledem k odchodu do důchodu správce sbírek v Orlické galerii byla k 30.6.2014 provedena předávací inventarizace. Inventarizační komise nezjistila žádné rozdíly mezi evidencí sbírky a skutečným stavem.

I.3. Spolupráce

Spolupráce s obcemi a městy rychnovského regionu

Muzeum a galerie Orlických hor trvale spolupracuje nejen s regionálními a celostátními organizacemi obdobného zaměření, ale i s městy i obcemi našeho regionu, tak aby plnilo své poslání jako vzdělávací a kulturní instituce regionu Orlických hor.

Dlouhodobá je spolupráce s Javornicí (Památník Vojtěcha Sedláčka), Slatinou nad Zdobnicí, Rybnou nad Zdobnicí (Galerie p. Selichara), Olešnicí v Orlických horách (expoze betlémů), Rychnovem nad Kněžnou (zapůjčování sbírkových předmětů na výstavy pořádané a.s. Kultura –, velikonoční výstava, , poskytování fotodokumentace pro odbor památkové péče, Dny evropského kulturního dědictví, Poláčkovo léto – koncerty v synagoze, atd.) Do vestibulu Městského úřadu v Rychnově nad Kněžnou je dlouhodobě zapůjčen Rychnovský soukenický betlém.

Již samozřejmostí je spolupráce s Městem Vamberk (Krajkářské slavnosti či Mezinárodní setkání krajkářek), a to nejen s pracovníky úřadu, ale i s jeho organizacemi – klub Sokolovna a Krajkářská škola Vamberk. V prosinci 2014 proběhla seznamující schůzka s novými představiteli města, na které byla nastavena pravidla spolupráce při zajišťování Bienále. Snahou je skloubit možnosti všech kulturních institucí města s opravdu hodně náročným časovým harmonogramem Mezinárodního setkání ve Vamberku

Na vyžádání městských úřadů se odborní pracovníci vyjadřují k územním plánům měst a obcí, k životnímu prostředí a přírodovědným lokalitám, archeologickým lokalitám, dále k záměrům EIA.

Velmi významná je spolupráce s Rokytnicí v Orlických horách, kde došlo k otevření nového muzea v bývalé sýpce.

Spolupráce s ostatními vzdělávacími institucemi

Dlouholetá je spolupráce s Městskou knihovnou v Rychnově nad Kněžnou, Městskou knihovnou v Kostelci nad Orlicí, ve Vamberku, Doudlebách nad Orlicí či Týništi nad Orlicí v oblasti práce s regionální literaturou. V součinnosti s knihovnami jsou pořádány přednášky na dohodnuté téma (archeologické výzkumy v regionu, památky, přírodovědné lokality.)

Mnoho let se muzeum zapojuje do projektu Villy Novy Okno do minulosti. Ten spočívá v kombinaci návštěv klasických muzejních expozic a návštěvy střediska experimentální archeologie v Uhřínově.

Již letitá je spolupráce s okresní přírodovědnou komisí biologických olympiád při Školském zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Hradeckého kraje (ŠZDVPP HKH) při organizaci **okresních kol biologických olympiád - kategorie C a D**. V roce 2014 se uskutečnila na kostelecké Střední škole zemědělské a ekologické ve dnech 26. března a 8. dubna 2014. Botanička muzea ohodnotila celkem 40 samostatných prací a vstupních úkolů soutěží.

Muzeum se snaží prohloubit spolupráci se školkami a školami v regionu. Školy jsou zvány na různé akce v muzeu a dle jednotlivých požadavků jsou pro ně pořádány přednášky v souladu s učebními osnovami a plány.

Spolupráce s obdobnými zařízeními :

Jak je již dlouholetým zvykem snaží se jednotliví odborní pracovníci navazovat kontakty s partnery z podobných zařízení tak, aby si mohli vyměňovat zkušenosti a získat nebo poskytovat pomoc při řešení obdobných problémů. Botanik Josef Halda se aktivně zapojuje do přípravy každoročních Bryologicko-lichenologických dnů. Archeologové B. Dragoun a dr. Beková pracují v různých archeologických komisích, mají kontakty na Archeologický ústav v Praze, Národní památkový ústav v Pardubicích, i na jiná muzea.

Pracovníci muzea se zapojují do práce oborových komisí muzeí v rámci AMG /např. setkání krajských sekcí, oborová komise knihovníků, konzervátorů, archeologů, botaniků, muzeologická/.

Odborní pracovníci na vyžádání poskytují muzeím v širokém regionu i metodickou pomoc v oblasti archeologie (dr. Beková), knihovnictví a muzejnictví (I. Krejčí), konzervátorské péče, či v oblasti výtvarného umění (dr. Jaroš – člen poradního sboru pro sbírky Městského muzea Ústí nad Orlicí,, soudní znalec).

Velmi úzká je spolupráce nejen s regionálními muzei – Muzeum turistiky a zimních sportů v Deštném v Orlických horách (výměna putovních výstav, zapůjčování předmětů), Městským muzeem Dobruška (ředitel je členem našeho poradního sboru pro sbírky), ale i s muzei jiných regionů (Muzeem Mladoboleslavska, Technickým muzeem v Brně – spolupráce s etnografkou muzea, která je členkou poradního sboru pro sbírky, Regionálním muzeem ve Vysokém Mýtě, Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici).

Rovněž na dobré úrovni funguje spolupráce s ostatními regionálními muzei Královéhradeckého kraje – pracovníci si vyměňují zkušenosti a informace z jednotlivých oborů. Muzea si zapůjčují sbírkové předměty na výstavy a prostřednictvím MVS i literaturu.

Dlouhodobá je spolupráce se zámek v Potštejně, kam muzeum zapůjčilo několik předmětů a obrazů do expozice, zámek v Kostelci nad Orlicí a zámek v Rychnově nad Kněžnou (zápůjčky).

II. Specifické úkoly jednotlivých oddělení

Oddělení vědeckovýzkumné:

Botanici: Mgr. Voškerušová , RNDr. Halda

Paní botanička neustále aktualizuje databázi **Vlastivědná charakteristika lokalit regionu Orlických hor a Podorlicka**. Je strukturovaná na informace o historii jednotlivých lokalit, jejich památkách, významných osobnostech, pověstech, lidových zvycích, památných stromech, přírodě a současnosti a doplňovaná soupisem excerpané literatury a pramenů. Do databáze byla v průběhu roku rozepsána mimo jiné i část muzejní evidence přírodnin a fotografií (negativů a pozitivů). Koncem roku 2014 tato databáze obsahovala zhruba 610 stran (databáze byla obohacena o 130stran a téměř 1 300 lokalit širšího regionu Orlických hor a Podorlicka. Tato databáze je hojně využívána nejen pro vlastní publikační činnost, ale je přínosná i pro služby badatelům.

Průběžně byla doplňována i databáze "**Rozšíření zvláště chráněných a ohrožených druhů vyšších rostlin regionu**", která slouží jako bibliografický pramen pro badatele. V současnosti obsahuje cca 650 počítačových stran věnovaných přibližně 1 020 ohroženým a fytogeograficky významným taxonům cévnatých rostlin květeny regionu a druhům zvláště chráněným.

V souvislosti se studiem dosud neexcerpovaných periodik a publikací v SVK Hradec Králové, SOkA Rychnov n. Kn. apod. pokračovala botanička ve zpracování počítačové databáze **Regionální literatury**, která obsahuje zhruba 1950 (+ 50 s.), většinou anotovaných, a z velké části do dalších databází rozepsaných regionálních publikací, článků, rukopisů aj. Průběžně excerpované práce jsem rozepsala i do dalších založených počítačových databází - zejména databází **Rostlinná společenstva regionu, Mechy a Lidové názvy rostlin regionu**.

Rovněž bylo zajištěno doplňování nově založených počítačových složek fotografií (a jejich popis) k počítačovým databázím **Pomístní názvy** (k 31. 12. 2014 celkem cca 300 foto) a **Významné rostliny** (k 31. 12. 2014 celkem cca 300 foto). Ve spolupráci s konzervátorem muzea byla pořizována fotodokumentace v terénu, mimo jiné s přihlédnutím k potřebám doplnění obrazového materiálu infokoiiosků v expozici **Sýpka**. Založení počítačové složky **fotografií živočichů** (k 31. 12. 2014 celkem cca 150 foto) regionu a její průběžné doplňování, popis foto.

Další botanik je odborníkem na mechy a lišejníky. Provádí inventarizaci a evidenci herbářových položek lišejníků do muzejního herbáře, terénní sběry nejen v regionu Orlické hory, jejich zpracování a následné publikování. Průběžně probíhá sběr, determinace, herbářování a fotografování lišejníků.

Do evidence přírodovědné podsbírkky bylo i v roce 2014 zapsáno 200 položek.

Průběžně je doplňována a aktualizována počítačová databáze Červený seznam lišejníků – www.jjh.cz.

Putovní výstava Tajemný svět lišejníků, je aktuálně doplňována o nové modely lišejníků a další fotografie. V roce 2014 tato výstava i s přednáškou proběhla ve Vlastivědném muzeu v Šumperku

Každoročně se účastní různých konferencí, na kterých pravidelně referuje o svých terénních výzkumech, např. na III. Československé lichenologické konferenci v Lužnici u Třeboně. Účastnil se bryo-licheodnů, které pořádala Bryologicko-lichenologická sekce ČBS na Plzeňsku.

27. 4. vedl jarní exkurzi pro Východočeskou pobočku ČBS na PP U Glorietu (Týniště nad Orlicí). Muzeum zastupoval na semináři muzejních botaniků, který se uskutečnil ve dnech 2.6. až 6.6. v NP Malá Fatra.

Entomologickou sbírku, získanou od M. Rottera začal systematicky zpracovávat (II. stupeň evidence)

Je hlavním redaktorem sborníku Orlické hory a Podorlicko a Acta musei Richnoviensis. Svolává a vede schůzky redakční rady.

Archeologie: PhDr. Martina Beková, Bohumír Dragoun (zkrácený úvazek), M. Pleska (zkrácený úvazek na dobu určitou) dokumentátorka Jitka Kadeřávková

Vzhledem k počtu dozorovaných akcí a velkých plošných výzkumů bylo v roce 2014 nutné přistoupit k posílení pracovního úvazku (doba určitá)

Plošné a systematické výzkumy

Na městské parcele ve **Vamberku** u bývalého kina byl objeven nenahlášený plošně vedený terénní zásah pro **stavbu parkoviště**. Stavba byla pozastavena a na nezničené části plochy bylo prozkoumáno více než 30 objektů vrcholně středověkého a novověkého stáří. Nalezeny byly mimo jiné celkem 3 pece, z nichž jedna byla keramická, poškozená během výpalu a ponechaná i se vsádkou na místě. Bohužel nenahlášený výkop byl pozastaven právě v okamžiku, kdy se lžíce bagru zakousla do této pece a část jí zničila, i tak se podařilo zachránit několik celých a více než 2 desítky rekonstruovatelných nádob. Nálezy budou veřejnosti představeny v Muzeu krajky Vamberk na výstavě Pec nám spadla od dubna 2014.

V **Kostelci nad Orlicí** byl proveden záchranný výzkum jednak na přístavbě školy na náměstí (zachovány pravěké, vrcholně středověké situace i zakládací horizont města), dále pak na liniové stavbě Na Lávkách, kde byla ve výkopu mimo jiné nalezena část vrcholně středověkých kachlových kamen.

Na základě průběžně prováděné kontroly na lokalitách, kterou zajišťují naši spolupracovníci, bylo podchyceno narušení unikátního středověkého vodovodu na **hradě Klečkově**, situace byla kompletně zadokumentována a protože na akci nebyly žádné prostředky, s částečnou konzervací a analýzami nálezů vypomohl Archeologický ústav v Praze.

Taktéž díky kontrole našich spolupracovníků bylo zjištěno závažné narušení hlubokou orbou na **pohřebišti popelnicových polí ve Vojenicích**. Záchrannou akci, na níž nebyly investorské prostředky, se podařilo zajistit prostřednictvím studentských archeologických praxí univerzit Praha a Hradec Králové). Vykopáno bylo 7 velkých hrobů o více než deseti nádobách a několik drobných reziduí.

Kompletní průzkum **městské parcely** na Mírovém náměstí v **Týništi nad Orlicí** proběhl při stavbě rodinného domu s dílnou. Kopáno bylo do hloubky cca 3m, byla zachycena spálená dřevěná konstrukce domu ze 14. století a v dalších vrstvách následný vývoj parcely. V druhotné poloze byly nalezeny i keramické zlomky ze 13. století.

Další sezónou pokračoval i výzkum na hradě **Orlíku u Humpolce**, zkoumán byl prostor pro stavbu rozhledny a odhalována obvodová zdiva nového paláce a SZ parkánu, byl proveden detektorový průzkum hradních svahů. Byla zachycena zcela unikátní situace, kdy celý blok zdiva spolu s omítkami nasedl na destrukci a zůstal včetně líce in situ.

Další a patrně poslední sezónou byl zkoumán těžební prostor šterkovny v **Roudnici**, nalezeny byly dvě desítky akeramických popelovitých objektů.

Značným problémem bylo zrušení programu PPZAV, který umožňoval alespoň částečně kompenzovat náklady na tzv. neinvestorské stavby, zejména pak rodinné domky. Jak dům v Týništi na náměstí, tak pohřebiště ve Vojenicích neměly finanční krytí a musely být financovány z prostředků muzea a dobrovolnými akcemi.

Využity v této sezóně byly i prostředky nedestruktivní archeologie – geofyzikální průzkum. Bylo tak prozkoumáno ještě před otevřením výkopů Vojenické pohřebiště (finančně průzkum zajistila FFUK Praha), a dále za finančního krytí Villa Novy středověký dvůr Hlodný a tvrz Žďáry na kat. Spy.

Ostatní záchranné výzkumy - hl. liniové stavby

Byl zabezpečován archeologický dohled na všech liniových a větších stavbách okresu Rychnov n. Kn., dozorována byla i památková zóna Nové Město. Celkem bylo dozorováno cca 165 účtovaných akcí (včetně výše uvedených plošných) a 85 tzv. neinvestičních výzkumů. Veškeré stavby jsou průběžně spravovány přes celorepublikový registr)

Spolupráce s laickou veřejností – sběry

V týmu spolupracovníků, podílejících se na průzkumu regionu prostřednictvím sběrů působí již více než desítky amatérů ale velmi kvalitně poučených. Pokračují sběry na lokalitách z loňských sezón (zejména Třebešov, Liberk, Klečkov). Několika dalšími akcemi pokračoval průzkum sídliště v **Pulicích**, opět došlo na nálezy mincí z římské doby a z latěnu. Dnes je již zřejmé, že lokality byla osídlena od sklonku doby kamenné do vrcholného středověku.

Díky pomoci spolupracovníků je možné průběžně kontrolovat stav známých archeologických lokalit, tak byl také zachráněn výše uvedený vodovod na Klečkově a narušené pohřebiště ve **Vojenicích**.

Možnost spolupráce s muzeem je již natolik známou skutečností, že se nám daří získávat nálezy od stále širšího okruhu nálezců a po odevzdání nálezů s nimi dále zůstat v kontaktu. Takto byl po ohlášení nálezů několika drobných zlomků z pro nás doposud neznámé lokality na okrese získán se všemi nálezovými okolnostmi **bronzový zlomkový depot s kovadlinkou**. Pod těmi prvními zlomky jsme jej našli za pomoci detektoru kovů (ve spolupráci s kolegou Víchem z muzea ve Vysokém Mýtě)

a odborně vyzvedli. Vzhledem k odborně provedenému vyzvednutí se depot stává unikátem, protože pokud už podobné nálezy do muzejí přijdou, drtivou většinou jsou vyzvednuty naprosto laicky. Na konci roku se podařilo opět díky upozornění spolupracovníků zachránit nově naorané hroby, zbylé na **Třebešovském** pohřebišti.

Veškeré průzkumy jsou evidovány a zaměřovány prostřednictvím ruční GPS, průzkumy na větších lokalitách jsou zásadně pořádány jako kolektivní akce. Registr nejužšího jádra spolupracovníků je uveřejněn na stránkách muzea.

Další zpracování nálezů

Veškerý keramický materiál získaný na záchranných akcích je umýván, sáčkován a základně seřazen, případně i skenován. Umyty jsou již všechny nálezy sezóny, postupně jsou také **roztříděny podle typů nádob i vlastními silami lepeny**. K ošetření keramiky jsou využíváni i univerzitní praktikanti, pod jejím vedením Jitky Kadeřávkové. Průběžně je zpracovávána dokumentace z výzkumů, pro přednáškové potřeby sestavovány prezentace (

Kolokvia 2013, Historické počátky České Třebové, Celkový přehled za uplynulých 10 let činnosti, Archeologie středověké Dobrušky, Přehled detektorových nálezů za poslední 2 roky, Rybník v Černíkovcích – dendrodata).

Inventarizace

Do vlastního muzejního fondu bylo zapsáno celkem 448 položek (především výzkum z hradu Klečkova, Dobrušky parkoviště, tamtéž synagoga a muzeum, Opočno bazén Bašovi atd.), celkem 4 256 ks.

Vyjádření

Průběžně, na žádost jednotlivých firem bylo vypracováno cca 58 vyjádření. Průběžně se oddělení vyjadřuje i k územním plánům (8), případně k záměrům EIA.

Účast v programu centrální databáze ARCHIV, zisk této databáze pro spravované území. Plněn i požadavek zahrnovat všechny, tedy i negativní, dozorované akce.

Pro Archeologický ústav zpracovávány závěrečné odborné zprávy o výzkumu (v roce 2014 - 9 zpráv).

Historička - Mgr. Tereza Pavlíčková

V náplni práce historičky je především zpracovávání archivních dokumentů a jejich vyhodnocování, vedení a zpracovávání systematické evidence.

Úzce spolupracuje s etnoložkou muzea při zpracování podkladů pro centrální evidenci sbírek.

V rámci přípravy výstavy Východní fronta objektivem týništského rodáka Viléma Vilímka digitalizovala jeho fotoalbum, které bylo muzejním sbírkovým předmětem.

Připravila i další výstavu věnovanou výročí vzniku I. světové války V zákopech a v zázemí a při výběru exponátů opravila i chybně určené předměty, doplnila systematickou evidenci o nové poznatky.

Svůj vlastní výzkum orientovala na oblast hospodářských dějin regionu. Zaměřila se především na osobnost majitele velkostatku Solnice a zakladatele cigaretového průmyslu Josefa Huppmanna von Valbella a výsledky prezentovala na IV. setkání regionálních historiků.

Připravila a podílela se na instalaci výstavy Oheň – dobrý sluha, ale zlý pán.

Historička muzea byla po dobu dlouhodobé nemoci správkyně sbírek pověřena jejím zastupováním.

Etnologie - zkrácený úvazek – Mgr. Martina Rejzlová

Jedním z nejvýznamnějších úkolů je zpracovávání sbírkové evidence předmětů náležejících do etnografické sbírky, včetně fotografické dokumentace a podkladů pro evidenci (kontrola darovacích, kupních a hospodářských smluv)

Převod papírové systematické evidence do počítačové databáze DEMUS, zpracovávání podkladů pro CES.

Spolupráce se sbírkovým oddělením při inventarizaci sbírek, zprostředkovávání SP badatelům

Etnoložka muzea se výrazně zasloužila o přípravu akcí v Muzeu krajky Vamberk. Neustále spolupracuje při doplňování databáze o krajkářství, která je vlastně otevřenou databází, kterou pravidelně aktualizujeme. Aktivně se zapojila i do práce v depozitářích ve Vamberku, neboť všechny předměty je třeba nově uložit, v evidenci označit lokaci a případně i zrevidovat staré popisy a evidenci doplňovat o fotodokumentaci.

Samozřejmostí je pomoc při instalaci a reinstalaci výstav v muzejní expozici, v muzeu krajky a v galerii. S ředitelkou muzea spolupracuje při organizaci tradičního muzejního jarmarku..

Oddělení správy sbírek:

Správa depozitářů

Činnost správy sbírek byla velice ovlivněna dlouhodobou nepřítomností pí Zapletalové na pracovišti. Po dobu její nepřítomnosti jí sice v základních a nevyhnutelných činnostech zastupovala historička muzea, ale pravidelná a soustavná práce se sbírkovými předměty byla touto skutečností poznamenána. Bohužel návrat na pracoviště byl pouze krátkodobý a po jejím úmrtí musela být tato skutečnost dořešena personálně. Do konce roku 2014 bylo toto místo zkušebně obsazeno na zkrácený úvazek s představou, že od roku 2015 bude úvazek rozšířen. Nová pracovnice se seznamovala s legislativními předpisy o správě sbírek, s umístěním našich předmětů v jednotlivých depozitářích, s depozitářním režimem a nabývala praktické zkušenosti.

Přesto se podařilo provést mimořádnou předávací inventarizaci všech sbírek Orlické galerie a podařilo se zrevidovat 1 083 ks sbírkových předmětů v rámci řádné revize.

Konzervátorská dílna – pan T. Sládek

Konzervátorská dílna slouží především k základnímu ošetření sbírkových předmětů, čištění a konzervaci nově získaných SP, dále konzervaci předmětů pro vlastní výstavní činnost.

Konzervátorským zásahem prošly předměty pro výstavu I. světová válka (např. plynová maska z roku 1917, polní láhev ..), předměty na výstavu Oheň – dobrý sluha (např. 5_b-14, 5-N-181/1, 5-N-181/2...).

Dále předměty byly ze skupiny kovářství. Největší část činnosti konzervátora je věnována péči o předměty získané z archeologických výzkumů (keramika z Doudleb nad Orlicí – konírna). Velkou část archeologických nálezů tvoří kovy (Pb střely-výzkum Potštejn, bronzы a mince Pulice). Je však třeba konstatovat, že není v silách jednoho konzervátora zabezpečit konzervaci takového množství předmětů, které každoročně z výzkumů přibývají.

Zároveň konzervátor se podílí i na jiných úkolech (stěhování uvnitř muzea, pomoc při realizaci výstav, pomoc při preparaci exponátů do expozice v Rokytnici v Orlických horách)

Před zahájením výstavní sezóny v Orlické galerii byl překontrolován stav jednotlivých rámců obrazů a byly provedeny drobné opravy a retuše.

Ke každému konzervátorsky ošetřenému předmětu je vedena dokumentace popisující prováděný zásah a je doplněna fotografiemi zachycujícími postup práce. Ve spolupráci s firmou Softbit Rychnov nad Kněžnou je připravena počítačová databáze pro evidenci konzervátorských zpráv.

Ve spolupráci se správkyní depozitáře jsou prováděny pravidelné kontroly uložení předmětů v depozitářích a jsou měřeny klimatické podmínky.

9.5.2014 byly odbornou firmou ošetřeny plynováním všechny depozitáře muzea.

V roce 2014 musela organizace využít i služby externí. Do expozice přírody v Rokytnici v Orlických horách bylo pořízeno 6 ks preparátu ryb a několik kusů preparátu ptáků.

Vzhledem k připravovaným výstavám se zaměřením na archeologické výzkumy bylo využito na zkonzervování kovů služeb jiných pracovišť (Regionální muzeum Vysoké Mýto a MVČ HK). Náklady na tyto činnosti byly částečně hrazeny z dotace Města Rychnov nad Kněžnou.

V roce 2014 byla odborným restaurátorem s licencií MK ČR zrestaurována část Utzova betlému, který je zapůjčen do Utzova památníku v Olešnici v Orlických horách. Finanční prostředky poskytl zřizovatel. O průběhu restaurování byl pořízen i filmový záznam.

10 plastik Ladislava Beneše bylo zapůjčeno k restaurování Fakultě restaurování v Litomyšli, kde je záruka, že studenti pracují pod odborným vedením.

Knihovna

Na činnosti knihovny se i v roce 2014 hodně projevila pracovní zainteresovanost knihovnice (ředitelky) na plnění jiných pracovních úkolů.

Hlavní náplní oddělení je budování fondu regionální a studijní literatury – akvizice, katalogizace. Zapsáno bylo pouze 86 přírůstků, neboť knihovnice z nedostatku finančních prostředků nenakupovala všechny potřebné tituly. Počet výpůjček byl ve srovnání s rokem 2013 přibližně na stejné úrovni – 941 výpůjček.

Kromě katalogizace nových přírůstků probíhá i rekatalogizace knih a dále je doplňována báze analytického popisu.

Knihovna své služby poskytuje nejen pracovníkům vlastní organizace, ale je přístupná i pro badatele z řad studentů a ostatních zájemců a poskytuje služby dle platného knihovního zákona v rozsahu a za podmínek knihovního řádu. I v roce 2014 byla doporučována „individuálně objednaná návštěva“

Na vyžádání jsou poskytovány rešerše na dané téma a jsou zodpovídány bibliografické dotazy.

Pokračuje spolupráce s Městskou knihovnou v Rychnově nad Kněžnou, Vamberk hlavně s uspokojováním služeb uživatelům ohledně regionální literatury a dat. Informace uživatelům jsou poskytovány i s využitím jiných muzejních fondů (archív, hudební archív, sbírky).

Stále pokračuje spolupráce s katedrou českého jazyka FF UK Praha ohledně odborného zpracování rukopisů a na vyžádání jsou badatelům poskytnuty i staré tisky k prostudování případných rukopisných vpisků. Katedra si v listopadu udělala exkurzi do naší knihovny a jejich vedoucí měla zajímavou přednášku a našich rukopisech.

Rychnovský chrámový sbor využívá hudební archív muzea k obohacování svého repertoáru.

Potřeby odborných pracovníků muzea jsou řešeny i prostřednictvím MVS (meziknihovní výpůjční služba), citace na odbornou literaturu jsou získávány i prostřednictvím jiných informačních zdrojů.

Orlická galerie

I v galerii došlo k menším personálním změnám. Dlouholetý správce sbírek odešel do důchodu a došlo k rozšíření úvazku kurátora. Jak již bylo zmiňováno byla provedena mimořádná inventarizace veškerého sbírkového fondu.

Z důvodu plánovaného opuštění prostor na nádvoří zámku (expozice Karla Hladíka) bylo nutné přistoupit i k menšímu stěhování uvnitř galerie. Pro plastiky Karla Hladíka byl vyhrazen jeden z depozitářů a došlo k přesunům v pracovním zázemí.

Pozornost je věnována i badatelům a jejím dotazům
Badatelům z řad studentů a institucí byly poskytnuty informace prostřednictvím e-mailu nebo v osobním jednání:

Miroslav Tausig, rádio Impuls: Julie Krčmářová a Obrazárna ve Slatině n. Zd..
Jakub Ďoubal, FR Litomyšl, Univerzita Pardubice, konzultace k restaurátorským pracím (Ladislav Beneš)
Marta Chovančíková, Galerie Zdeněk Sklenář, Praha: soupis prací Karla Malicha, informace
PhDr. Tomáš Winter, Ph.D., Ústav dějin umění AV ČR: soupis prací Antonína Pelce ve sbírkách OG
Mgr. Helena Milerová, European Arts Investments, Praha 1: soupis prací Jindřicha Průchy
Marie Bílová, GVU Náchod: informace o účasti Igora Švorčíka na výstavách v Orlické galerii
Veronika Rollová, VŠUP Praha: zajištění zápůjčky prací Věry Jičínské pro výstavu ve výstavní síni VŠUP.

Spolupráce s ateliérem grafického designu na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara v Pzni (studentská bakalářská práce na téma návrh loga a řešení tištěných propagačních materiálů Orlické galerie pro sezónu 2014)

.Zápůjčky

Zápůjčka obrazů malířů Orlických hor a Podorlicka do Galerie P. J. Selichara v Rybné nad Zdobnicí.
Zápůjčka souboru kreseb a grafiky V. Sedláčka do Památníku Vojtěcha Sedláčka v Javornici.
Zápůjčka souboru sochařských děl Ladislava Beneše na Fakultu restaurování Univerzity Pardubice na základě Smlouvy o spolupráci při zajištění vzdělávací činnosti k restaurování.
Zápůjčka obrazů Jana Trampoty na výstavu do Městského muzea Králíky.
Zápůjčka obrazu Antonína Slavíčka Les na výstavu do Východočeské galerie v Pardubicích a do Galerie výtvarného umění v Karlových Varech.
Zápůjčka obrazů Jiřího Kaloče na výstavu v Městském muzeu v České Třebové.

Muzeum krajky Vamberk

Jak již bylo zmiňováno 17.května bylo po rekonstrukci muzeum slavnostně otevřeno. .

Dne 31.10. 2014 byla hejtmanem Královéhradeckého kraje podepsána darovací smlouva, kterou je budova muzea darována na dobu pěti let do vlastnictví Muzea a galerie Orlických hor. Zápis do katastru nemovitostí byl proveden dne 12.12.2014. Toto vyplynulo ze smlouvy o dotaci projektu Centrum krajky, kde je stanoveno, že majetek pořízený z dotace je majetkem nositele projektu.

V prosinci bylo zřízeno nové pracovní místo konzervátorky textilu (úvazek 0, 75) a v lednu bude ještě přijata další pracovnice (úvazek 0,25). Toto personální posílení bylo závazkem z projektu, kde bylo deklarováno vytvoření jednoho pracovního místa.

Do nových depozitářů se začaly stěhovat sbírkové předměty. Jejich ukládání je však velmi zdouhavé, protože každý předmět se musí znovu zrevidovat a v evidenci označit lokací. Neustále je i doplňována databáze.

Na „zahradě“ byla na jaře postavena venkovní scéna, která se zase po skončení sezóny musela částečně uklízet (přehlídkové molo a zastřešení). Pozemek byl osázen hortenziemi, byl proveden prořez větví.

Vedení muzea bylo nuceno řešit drobné reklamace (např. u audiotechniky, nátěru oken, sklepa..).

Muzeum se zapojilo do přípravy Krajkářských slavností ve Vamberku a již od podzimu začala příprava Bienále české krajky.

Pracovnice muzea se podílejí na realizaci výstav nejen v MKV ale i celého muzea. Vedoucí MKV je zároveň výtvarnicí muzea.

Dne 21. června proběhla akce Famtrip Orlické hory. Novinářům se expozice velmi líbila.

Muzeum krajky Vamberk má od října i své facebookové stránky, které mají již 76 fanoušků.

Sýpka – Muzeum Orlických hor- personální obsazení 2,5 úvazku + dohoda topič

V prosinci 2013 byla pro veřejnost otevřena moderní muzejní expozice „Přírodou za řemesly Orlických hor“, která vznikla s cílem přiblížit široké veřejnosti vazbu člověka na prostředí, v němž žije. Tradiční regionální řemesla Orlických hor jsou tak v souladu s touto myšlenkou představována ve vazbě na přírodní zdroje. Součástí expozice je unikátní třípatrový model lesního biotopu. Ten obsahuje více než 50 preparátů živočichů, především ptáků. Pozitivní je také skutečnost, že ani jeden z těchto tvorů nezahynul záměrně za účelem jeho preparace. Návštěvník tak má možnost detailně si prohlédnout tvory, které normálně zahlédne pouze letmo.

Díky použití moderní audiovizuální techniky se návštěva expozice „Přírodou za řemesly Orlických hor“ stává nevšedním zážitkem. Zvídavější návštěvníci ocení přístup k interaktivní encyklopedii s množstvím doplňujících informací.

Nová expozice sklízí úspěchy nejenom u návštěvníků, ale i získala ocenění v prestižní národní soutěži Gloria Musealis. Zvláštní ocenění udělené na návrh čestné komise soutěže získala i přes rekordní účast 90 soutěžních projektů. Sýpka se tak prosadila i v nemalé konkurenci nejen regionálních muzeí, ale také gigantů jako jsou národní a zemská muzea.

Kulturně výchovná činnost

III. 1. Výstavní činnost

1. Expozice muzea - I. patro Kolowratského zámku

Výstavní sezóna v prostorách muzejní expozice v prvním patře Kolowratského zámku byla zahájena 13. dubna a ukončena 7. prosince

Návštěvní doba:

duben, květen, říjen, listopad:	denně kromě pondělí	9.00 – 13.00	14.00 – 16.00
červen až září:	denně kromě pondělí	9.00 – 13.00	14.00 – 17.00

Vzhledem k finančním možnostem instituce bylo rozhodnuto, že se připraví dlouhodobější výstavy.

V zákopec a v zázemí. První světová válka a Rychnovsko

Výstava byla připravena k 100. výročí vypuknutí 1. světové války a za cíl si položila ukázat život v zázemí s důrazem na to, jak tato „Velká válka“ ovlivnila život obyvatel,

Vystavené exponáty byly převážně z vlastních sbírek.

Výstavu uvedla historička muzea Mgr. Tereza Vinterová

Východní fronta objektivem týništského rodáka Viléma Vilímka

Fotografická výstava opět připomenula I. Světovou válku. Fotografie pocházejí z fotoalba, které je ve sbírkovém fondu instituce.

Oheň – dobrý sluha, ale zlý pán – Z historie hasičstva na Rychnovsku

V roce 2013 obdrželo muzeum dar ze zrušeného Sboru dobrovolných hasičů v Rychnově nad Kněžnou. Výstava byla poděkováním za tento dar a měla připomenout záslušnou činnost sborů v dobrovolných hasičů na Rychnovsku. Setkala se s dobrým ohlasem a velkou část návštěvníků tvořili právě hasiči

Egyptologie a úspěchy české vědy objektivem Martina Frouze

Soubor velkoformátových fotografií přiblížil odborné aktivity Českého egyptologického ústavu a seznámil nás s výzkumy v Abúsíru a v Poušti.

Na závěr výstavy byla připravena poutavá přednáška doc. Jaromíra Krejčího, PhD.

Orchideje české přírody

Fotografická výstava představila 70 druhů a poddruhů orchidejí rostoucích v české krajině.

Návštěvnost : 2 281 návštěvníků

2. Galerie - II. patro Kolowratského zámku

STÁLÁ EXPOZICE

Stálá expozice

25. dubna 2014 byla znovu otevřena stálá expozice OG ve 2. patře Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou. Expozice byla doplněna zápůjčkou z GMU v Hradci Králové a VČG v Pardubicích o díla Václava Špály, Vincence Beneše a E. A. Longena-Pittermanna.

Expozice **Malíři Orlických hor** je trvale rozšířena o výstavu **Malíři v Říčkách** z fondů OG (Alois Fišárek, Josef Štolovský, Josef Matička, Miloslav Holý, Miloslav Hégr, Richard Wiesner, Václav Hrbek) a o dlouhodobé zápůjčky z majetku města Rychnov nad Kněžnou (**Lumír Nedvídek**, 3 obrazy), ak. mal. Jiřího Kaloče (**Jiří Kaloč, Milénium**), ak. mal. Petra Bergera (**Miloslav Holý, Slatinský rok**, 12 obrazů) a Karly Zemánkové (**kolekce soch Ladislava Zemánka**).

V roce 2014 byla stálá expozice opět rozšířena o sál s expozicí **Pařížské roky Věry Jičínské** (dlouhodobá zápůjčka z majetku Městského muzea v Dobrušce). Bylo restaurováno několik rámu a upravena adjustace některých děl. Výstavní sály stálé expozice jsou doplněny informačními texty, uvádějící jednotlivá oddělení instalace. Instalace byla doplněna kolekcí restaurátorských prací studentů magisterského a bakalářského studia Fakulty restaurování Univerzity Pardubice v Litomyšli na výstavě **Restaurované sochy Ladislava Beneše ze sbírek Orlické galerie**.

25. dubna znovuotevřena stálá expozice sochařského díla **Karla Hladíka** na nádvoří Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou. Byla to poslední sezóna v této podobě, protože od roku 2015 budou plastiky K. Hladíka součástí stálé expozice ve 2. patře.

Výstavní činnost

V roce 2014 uspořádala Orlická galerie celkem 8 výstav (7 výstav v OG, 1 výstava v Městském muzeu Králíky). Pro jejich realizaci využila OG jak vlastních sbírkových fondů, tak také fondů MGOH a jiných

institucí a zápůjček od soukromých sběratelů a vystavujících autorů. Výstavy byly realizovány na ploše cca 560 m². Všech 8 výstav bylo zahájeno vernisáží s kulturním programem. V rámci výstavního programu byly připraveny programy pro veřejnost a žáky a studenty místních škol.

Vzkříšení obrazů – Johann Wenzel Bergl a jeho křížová cesta na Orlici

Termín: 25. 4. 2014 až 26. 10. 2014

Umístění: jižní chodba

Výstava umožňující nahlédnutí do práce ak. mal. Šárky a Petra Bergerových při restaurování rozsáhlého cyklu 11 barokních obrazů Johanna Wenzela Bergla, zapůjčených z majetku farního úřadu Letohrad. Vernisáž proběhla 25. 4. v 17 hodin a výstavu uvedl P. Mgr. Václav Vacek, letohradský farář. K výstavě byl vydán skládací list s textem restaurátorů a připravena přednáška pro školy P. Vacka na téma Křížová cesta.

Čeští krajináři 2. poloviny 19. století

Termín: od 25. 4. 2014 až 14. 9. 2014

Umístění: západní křídlo, sály I., II., III.

Výstava byla připravena ve spolupráci s Galeríí moderního umění v Hradci Králové a sestavena ze sbírek 11 muzeí, galerií a veřejných sbírek východních a severních Čech.

Vernisáž v pátek 25. 4. 17 hodin. Výstavu uvedl PhDr. Tomáš Rybička, ředitel Galerie moderního umění v Hradci Králové.

K výstavě byl vydán skládací list s textem k výstavě.

Ztracené poklady Rychnovska

Termín: 25. 4. 2014 až 15. 6. 2014

Umístění: grafický kabinet

Výstava archeologických nálezů posledních let na území rychnovského okresu - pravěký šperk, drobná plastika a umělecké řemeslo v regionálních nálezech. Vernisáž 25. 4. 2014, Výstavu uvedla PhDr. Martina Beková. Program výstavy byl doplněn přednáškami pro školy.

K výstavě byl vydán skládací list s textem k výstavě.

Karel Zeman – grafika, medaile, známková a ilustrační tvorba

Termín: 20. 6. 2014 až 14. 9. 2014

Umístění: grafický kabinet

Výstava umožňující nahlédnout do díla předního českého tvůrce známek a medailí. Výstavu uvedl Mgr. Ervín Kukuczka. V rámci vernisáže vystoupili v kostele Nejsvětější Trojice na koncertu barokní hudby Marek Zvolánek – trubka a Jiří Fuks – varhany.

K výstavě byl vydán skládací list s textem k výstavě.

Zapomenutý malíř vídeňské secese Rudolf Kalvach a jeho návrat do Rychnova nad Kněžnou

Termín: 20. 6. 2014 až 14. 9. 2014

Umístění: chodba východního křídla galerie

Výstava reprodukcí a dokumentů vídeňského grafika a malíře z období secese se vztahem k Rychnovu nad Kněžnou. Ve spolupráci s MÚ Kosmonosy. Organizační součástí Poláčkova léta. Výstavu uvedl starosta města Kosmonosy pan Miroslav Vaněk.

K výstavě byl vydán skládací list s textem k výstavě.

Orlický salón '14 – Fotoklub Rychnov nad Kněžnou

Martina Bernardová, Vladimír Damašek, Oldřich Derunov, Jana Dušková, Lucie Hanušová, Vladimír Homolka, Jan Jirásek, Jan Kovář, Ivan Nehera, Jana Rochlová, Luboš Víteček)

Termín: 19. 9. 2014 - 26. 10. 2014

Umístění: západní křídlo, sály I., II., III.

Na Orlickém salonu '14 byly vystaveny fotografie jedenácti členů úspěšného rychnovského sdružení pro výtvarnou fotografii. Exponáty zapůjčili vystavující autoři.

Vernisáž 19. 9. v 17 hodin, výstavu uvedl Bohumír Dragoun. Na závěr výstavy byla připravena ve spolupráci se členy fotoklubu demonstrace Camery obscury, spojená se slavnostním ukončením sezóny. K výstavě byl vydán skládací list s textem k výstavě.

Namaluj čerta na zeď - Výtvarná dílna a výstava tvorby českých výtvarníků a loutkářů na téma „čert“

Termín: 21. 9. 2014 až 26. 10. 2014

Výstava kreseb, grafických listů a ilustrací předních českých výtvarníků, zapůjčená ze sbírek Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě. Interaktivní výstava s programem pro děti. Vernisáž 19. 9. v 17 hodin uvedl PhDr. Karel Jaroš.

Návštěvnost: 2 897 osob

Synagoga - památník Karla Poláčka

Návštěvní doba:

květen – září: denně kromě pondělí : 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00

říjen: na vyžádání zájemci si mohou prohlídku telefonicky domluvit i na jinou dobu .

V synagoze jsou **dvě stálé expozice**: v jedné části je možné se seznámit s životem a dílem významného rychnovského rodáka Karla Poláčka, další slouží jako expozice k historii judaizmu v regionu.

Dále se může návštěvník seznámit s průběhem židovských svátků na samostatné výstavce.

V synagoze rovněž probíhají koncerty v rámci Poláčkova léta, své koncerty zde s oblibou pořádá i Rychnovský dětský pěvecký sbor, flétnový soubor Sarabanda i ostatní hudební obory ZUŠ Rychnov nad Kněžnou.

22.12.2014 podepsala ministryně pro místní rozvoj rozhodnutí o přidělení dotace na síťový projekt Revitalizace židovských památek v České republice – II. etapa z Integrovaného operačního programu. Do této druhé etapy byla zahrnuta i obnova synagogy v Rychnově nad Kněžnou, takže synagoga bude v roce 2015 z důvodu rekonstrukce uzavřena

Návštěvnost 2 169 osob

Bohužel zde došlo ke snížení návštěvnosti, neboť návštěva synagogy byla vypuštěna z programu procházek po stopách Karla Poláčka.

Sýpka – Rokytnice v Orlických horách

Provozní doba

úterý – neděle: 9.00 – 17.00

Hlavní expozice, nazvaná "**Přírodou za řemesly Orlických hor**" je situovaná do tří podlaží a jak již název napovídá, věnuje se stejnou měrou přírodnímu prostředí Orlických hor a problematice regionální řemeslné produkce, přičemž zejména zdůrazňuje vazby mezi nimi. Expozice je doplněna řadou interaktivních prvků, které mimo dospělých zaujmou především děti, čímž napomáhají k snadnějšímu předávání informací. Mimo systému tzv. interaktivních podlah se jedná především o infokiosky, pracovní listy a šuplíky ve kterých mohou zvědaví návštěvníci nacházet odpovědi na své otázky.

K doplnění hlavní expozice slouží program "Řemesla zaniklá, oživovaná, živá" který návštěvníkovi nabízí možnost některá místní typická řemesla vyzkoušet a vytvořit si tak o nich lepší představu. Jako průvodce jim při tom slouží nejen informace obsažené ve vitrínách vztahujících se k danému řemeslu, ale také krátký instruktážní film promítaný přímo na "pracovním" stole.

Při rekonstrukci budovy, stejně jako při tvorbě expozice bylo samozřejmě také pamatováno na handicapované návštěvníky. Budova je kompletně bezbariérová, popisky jsou mimo klasického textu vyvedeny i v braillově písmu a mimo audio průvodců jsou k dispozici pro sluchově handicapované i video průvodci s texty ve znakové řeči.

Akce pořádané v rámci činnosti expozice Sýpka byly soustředěny do jediného souhrnného projektu nazvaného Rokytnický muzejní rok 2014, jehož realizace probíhala za finanční podpory města Rokytnice v Orlických horách.

Projekt Rokytnický muzejní rok 2014 byl pásmem výstav, přednášek, audiovizuálních projekcí a workshopů jejichž primárním cíl spočíval v edukaci obyvatel a návštěvníků Rokytnice v Orlických horách, stejně jako rozvoj možností jejich kulturního využití.

Sekundárním záměrem pak byla snaha přispět k prezentaci města jakožto centra kultury zdejšího regionu a tím napomoci k rozvoji cestovního ruchu.

Seznam akcí:

Hromnice v muzeu

Termín: 2. 2. 2014

Hromnice jsou zlidovělým církevním svátkem, jehož tradice a kořeny sahají hluboko do středověku. Tehdy je v 5 století původně pohanský svátek asimilován křesťanským náboženstvím. V lidovém prostředí je převážně spjat se svěcením svící, tzv. hromniček, které měly sloužit jako ochrana před bleskem či požárem.

Program Hromnic v muzeu byl postaven právě na zvyku svěcení hromniček. Návštěvníci dostali možnost si, z předem připraveného rozpuštěného vosku, vyrobit vlastní svíčku technikou smáčení knotů. Zájemci si své vlastnoručně vyrobené svíce mohli následně nechat vysvětit farářem v nedalekém kostele Všech svatých na rokytnickém náměstí, který speciálně pro tuto příležitost uspořádal krátký obřad.

Den památek

Termín: 19. 4. 2014

U příležitosti této příležitosti připravilo město Rokytnice v Orlických horách ve spolupráci se sdružením Villa Nova Uhřínov a expozicí Sýpka přednášku věnovanou obnově bývalé panské sýpky z poloviny 19. století, v níž je umístěna stálá muzejní expozice Sýpka -

Velikonoce v muzeu

Termín: 20. 4. 2014

Popis akce:

Pro návštěvníky, kteří přišli do velikonočně vyzdobené Sýpky byl připraven bohatý program. K dispozici bylo množství předem připravených vyfouklých vajec, z nichž si návštěvníci za pomoci temper, vosku, slámy či drátku vyrobili své vlastní kraslice. Těmi potom mohli ozdobit jarní osení, které si každý návštěvník mohl odnést domů. Velkému zájmu se také těšily ukázky košíkářství předvedené panem Josefem Chaloupkou.

Nejpopulárnějším pak bylo společné pletení pomlázek. Pro mnohé příchodí byla pomlázka upletená v Sýpce jejich první vlastnoručně vyrobenou pomlázkou v životě.

I díky příznivému datu se akce těšila mimořádnému zájmu návštěvníků.

Dětskiáda aneb den dětí v muzeu

Termín: 7. 6. 2014

U příležitosti světového Dne dětí byl v Sýpce připraven program s názvem Dětskiáda.

Jeho náplní bylo především soutěžení a hravé tvoření.

Celé odpoledne byly pro návštěvníky připraveny aktivity ze dvou oblastí:

Vědomostní kvízy - jejich náplní byly především znalosti spojené s regionem orlickohorským regionem.

Během luštění mohli děti využít četných nápověd, které se skrývaly ve vitrinách stálé expozice.

Tvořivé dílny - zde si děti vlastnoručně vyráběly jednoduché hračky, jako odměnu za své výkony ve vědomostních soutěžích. Mimo malování oblázků dětské návštěvníky zaujalo zejména skládání skákající papírové origami žabky.

Muzejní noc

termín: 28. 6. 2014

Program pro návštěvníky byl připraven již od devatenácté hodiny.

še začalo obrazovou básní Rok na potoce, následovanou prohlídkou normálně nepřístupných prostor muzea. Představeno tak mohlo být kompletní technické zázemí budovy a to včetně kotelny a vzduchotechnické jednotky. Po této prohlídce program pokračoval premiérou dlouho očekávaného 3D filmu Stezkami řek. Po jeho shlédnutí proběhla komentovaná prohlídka expozice.

100 let legií

Termín vernisáže: 11. 7. 2014

Putovní výstava 100 Let legií - Československé legie v Rusku 1914 - 1920 byla vytvořena v rámci projektu Legie 100. Její tvorbu zajistila Československá obec legionářská ve spolupráci s vojenským archivem.

Pozvání na vernisáž přijali také pracovníci Československé obce legionářské z Hradce králové a Muzea vojenské historie Jestřebí hory, kteří představili dobové uniformy a součásti výzbroje a výstroje legionářů.

Zrození planety Země

termín: 19.7. 2014

V pořadí první přednáška z cyklu "Geologická minulost naší planety Země". Přednáška byla věnována vývoji živé i neživé přírody ve starších a mladších prvohorách v kontextu s nejstarším obdobím vývoje Země i poznatky o prahorách a starohorách. Byla doplněna také o výstavu fosilií a jejich kopií pocházejících ze sledovaného období. Pro pobavení a navození atmosféry byl také veřejně promítnut, dnes již klasický, film Karla Zemana "Cesta do pravěku".

Dinosauři v muzeu

Termín: 16. a 17. 8. 2014

Víkendový přednáškový program z cyklu " Geologická minulost naší planety Země" byl tentokrát zaměřen na živočichy žijící na zemi před 250 až 65 miliony let.

V sobotu 16. 8. 2014 tak byla přednášejícím Michalem Matějkou prezentována přednáška "Po stopách dinosaurů", v rámci níž byly představeny mnohé známé i neznámé druhy převážně suchozemských dinosaurů.

V neděli 17. 8. 2014 pak bylo navázáno na program z předchozího dne přednáškou "Pradávné moře východních Čech", která se na stejné téma podívala znovu, tentokrát optikou východočeského regionu. Posluchači tak byli dopodrobna seznámeni s vývojem a vzhledem Východních Čech, které byly ve sledovaném období z větší části pod hladinou mělkého moře. Velkému zájmu se těšil i autorem přednášky objevený nález fosilních pozůstatků ryby ze svrchní křídly zvané Xiphactinus.

Život v době sv. Václava

termín: 27. 9. 2014

Svatý Václav je již do středověku tradičně považován za českého národního patrona a ochránce území obvykle označovaného jako Země koruny české. Přednáška Tomáše Zelenky nazvaná "Život v době sv. Václava" měla za úkol přiblížit realie a každodenní život české společnosti v desátém století.

Tajuplný včelí svět

Termín:: 4. 10. 2014

Přednáška a doprovodný program nazvané "Tajuplný včelí svět" měly za úkol návštěvníka seznámit je s živočichem - včelou medonosnou. Mimo environmentálního rámce měla akce přesah i do oblasti popularizace včelařství jakožto tradičního lidového řemesla, jehož původ sahá hluboko do minulosti. Doprovodný program byl zaměřen zejména na práci včelařů a na včelí produkty a jejich využívání.

Monstra pravěkých oceánů

Termín: 25. 10. 2014

Předposlední přednáška z cyklu "Geologická minulost naší planety Země" byla nazvaná "Monstra pravěkých oceánů". A zavedla posluchače znovu na dno pravěkých oceánů, tentokrát však již ne pouze ve východních Čechách.

Jako doprovodný program bylo, mimo již tradičních pracovních listů, připraveno i skládání 3D puzzle s dinosauří tematikou.

Dušičky v muzeu

Termín: 1. 11. 2014

Svátek všech zemřelých, lidově nazývaný dušičky, patří k tradičně k nejoblíbenějším českým svátkům. V současné době je na vzestupu také slavení původně irského svátku Všech svatých, obvykle nazývaného halloween. Oba svátky připadají na stejné období a rozdíl mezi nimi se začínají pomalu stírat a kdysi tradiční dušičky začínají ustupovat do pozadí. Akce dušičky v muzeu měla nenásilnou formou připomenout svátek všech zemřelých a zároveň ukázat jak rozdílné, tak společné rysy obou svátků a jejich původ. Nejzajímavější a nejvýraznější aspekty obou svátků tak byly v rámci akce návštěvníkům představeny formou prezentace. Zároveň měli návštěvníci možnost si v průběhu akce vyřezat svou vlastní lucernu z řepy. I když je tento zvyk v dnešní době spojován zejména s halloweenem, jeho původ sahá až ke keltskému etniku, které obývalo i středoevropský prostor. Pro navození atmosféry bylo vždy v podvečer několik řepných luceren rozsvíceno i před budovou Sýpky. Zbylá řepa a odřezky z ní byly věnovány jako krmivo pro lesní zvěř.

Zahájení adventu v Sýpce

Termín: 29. 11. 2014

Vánoce jsou bezesporu světově nejoblíbenějším svátkem. Období přípravy na tento svátek, je obvykle nazýváno advent a pojí se s řadou zvyků a obyčejů. Jedním z neznámějších je zapalování svíček na adventních věncích, z nichž každá symbolizuje jeden týden před vánoci. V současné době se pomalu začíná vytrácet původní význam podobných zvyků. Původně symbolické předměty se tak stávají pouhou dekorací a obchodním artiklem. Připomínáním původního význam starých tradic a zvyklostí tak můžeme napomoci k jejich zachování. V rámci této akce byla k sýpce k vidění prezentace věnovaná předvánočním lidovým zvykům, jejich původu a symbolickému významu. Součástí programu byla také možnost vlastnoručně si vyrobit a ozdobit adventní věnec.

Doba ledová

Poslední přednáška z cyklu "Geologická minulost naší planety Země". Pozornost byla tentokrát zaměřena na obyvatele naší planety v období poslední doby ledové. Jedná se o období, kdy zde již žilo množství druhů jejichž potomci žijí na Zemi dodnes. Mezi těmito živočichy se objevuje i člověk. Připojená minivystava návštěvníky seznámila nejen s živočichy doby ledové ale také s artefakty ze života prvních lidí.

Pro dětské návštěvníky byl připraven program v podobě malování paleolitických "jeskynních" maleb. Na základě inspirace v podobě obrázků skutečného paleolitického umění si tak děti mohly samy namalovat na připravenou stěnu svůj vlastní obrázek zvířete či člověka dané doby.

Vánoční jarmark na zámku (v Rokytnici v Orlických horách)

Termín:: 13. 12. 2014

Sýpka v rámci jarmarku zajistila přípravu a provoz jedné z tvořivých dílen umístěných v zámeckých konírnách. Návštěvníci tak měli možnost vyrobit si s pomocí pracovníků sýpky své vlastní vánoční

ozdoby ze skleněných perlí. Mimo této aktivity muzeum také vytypovalo a zapůjčilo exponáty vhodné pro vánoční výzdobu zámecké kaple a uspořádání výstavy

Návštěvnost : 8 043 osob

Muzeum krajky Vamberk

- Otevřeno:
 - v dubnu a říjnu od úterý do neděle 9:00 - 12:00, 13:00 - 16:00,
 - od května do září od úterý do neděle 9:00 - 12:00, 13:00 - 17:00,
 - od listopadu do března od úterý do pátku 9:00 - 12:00, 13:00 - 16:00

V průběhu roku 2015 dojde k vyhodnocení otevírací doby se snahou ji ještě lépe přiblížit požadavkům návštěvníků..

Kromě nové stálé expozice **Proměny krajky v Čechách - 18. až 21. století** byla pro návštěvníky připravena řada dalších akcí.

Výstavy:

Křehká krajka s duší

Pod tímto názvem se skrývala autorská výstava Dany Vařilové. Ač vystudovala stavební průmyslovou školu, obor dopravní stavby a krajky začala vnímat až po 29. roce života a po více než 20 letech má pocit, že je stále na začátku, tak výstava originálních oděvů a paličkované krajky byla velice zdařilá a veřejnost jí přijala s nadšením.

Vernisáž byla součástí programu Krajkářských slavností.

V průjezdu muzea byla nainstalována amatérská soutěžní výstava **Léto a krajka**. Porota, složená ze zástupců pořadatelů slavností, vyhlásila výsledky v průběhu slavností.

V rámci projektu byla navržena i venkovní scéna s přehlídkovým molem, takže muzeum připravilo i několik akcí přímo venku.

Retro přehlídka Svazu žen ze Slatiny nad Zdobnicí byla úžasným návratem do let šedesátých a sedmdesátých

Módní přehlídkou Krajkářské školy ve Vamberku jsme si připomněli, že tato škola ve Vamberku učí paličkování již 125 let.

Pro veřejnost bylo sehráno i divadelní představení Svět podle Kloboučka v podání divadelního souboru Černí šviháci z Kostelce nad Orlicí.

Venkovní sezóna byla vlastně zkušební, ale ukázalo se, že je o tyto akce zájem a víme, že chceme dále připravovat ještě různorodější program.

Návštěvníci měli možnost si v rámci akcí a dnů otevřených dveří prohlédnout muzeum bez vstupného. Rovněž účastníci Krajkářských slavností měli v rámci propagace nové expozice tuto příležitost.

Návštěvnost MKV: 5 705 osob

Návštěvnost expozic celkem: 21 095 osob

Musíme konstatovat, že došlo k poklesu návštěvnosti v expozicích v Rychnově nad Kněžnou. Důvodem může být i to, že v roce 2014 byly spíše propagovány nové expozice ve Vamberku a v Rokytnici v Orlických horách.

Pro další období stojí před muzeem velká výzva s úkolem vymyslet a zkvalitnit výstavní činnost právě v Rychnově nad Kněžnou. A cílenou propagací ještě více zvýšit povědomí o nových expozicích, protože prvotní zvědavost návštěvníky již asi byla uspokojena.

Památník Karla Plachetky a výstavy v budově ředitelství

Památník Karla Plachetky - **stálá expozice** vycpanin ptactva se nachází v budově muzea na Jiráskově 2 v Rychnově nad Kněžnou. Návštěvníci mohou také soutěžit v poznávání hlasů ptáků. Expozici ptactva navštěvují především školky a školy z okolí. V expozici je asi 700 exemplářů, kteří zastupují asi 250 ptačích druhů.

Další stálou výstavou v prostorách budovy ředitelství je „**Rychnov na historické fotografii**“ (nevidovaný počet návštěvníků – vstup zdarma). Tato výstava byla zapůjčena Gymnáziu F.M.Pelcla v Rychnově nad Kněžnou a byla prezentována v době oslav 300 let od založení školy.

Návštěvnost celkem: DOPLNIT + komentář

Muzeum připravilo několik výstav, kterými se prezentovalo **mimo** své vlastní výstavní prostory.

Výstava **Tajemný svět lišejníků** i s přednáškou ve Vlastivědném muzeu v Šumperku **Archeologie Doudleb nad Orlicí** proběhla v červnu v ZŠ Doudleby nad Orlicí jako součást oslav výročí školy.

V Dobrušce proběhla výstava **Archeologické výzkumy ve městě v posledních 5ti letech** Do Králík byla zapůjčena výstava **Jan Trampota**.

V rámci Krajkářských slavností připravilo Muzeum krajky ve Vamberku výstavu Krušnohorská krajka.

V prostorách Kinského zámku v Kostelci nad Orlicí jsou sbírkové předměty součástí výstavy, věnované řemeslům a archeologii (výstavu připravili pracovníci muzea).

Jednorázové akce pro veřejnost

Jako každoročně proběhl tradiční vánoční **jarmark**. Letos poprvé se uskutečnil ve spolupráci s Děčkem a Správou Kolowratského zámku. Na nádvoří zámku probíhal kulturní program a náš jarmark se odehrával v prostorách muzejní expozice v I. patře Kolowratského zámku, kde návštěvníci mohli vidět předvádění tradičních řemesel (paličkování ozdob, vyřezávání, výroby frovolitek.), mohli si zakoupit drobné vánoční dárky. Návštěvníci mohli rovněž ochutnat chutnou medovinu a další regionální produkty. Jarmark se stal již tradicí a patří ke stálým dobám adventu.. Opět byl hojně navštíven a setkal se s velkým ohlasem velkých i malých návštěvníků.

III. 2. Osvětová a vzdělávací činnost

Přednášková činnost

Nedílnou součástí práce muzea je i prezentace činnosti směrem k veřejnosti ve formě přednášek a exkurzí na archeologické výzkumy.

Pro žáky 6. tříd základních škol je v rámci jejich učebních osnov připravena přednáška o paměťových institucích (I. Krejčí)..

Pro studenty i veřejnost jsou rovněž připraveny regionální vlastivědné přednášky (15 přednášek), které připravil a zajišťoval B.Dragoun.

Archeologové pravidelně referují o činnosti na kolokviu Výzkumy v Čechách 2014.
V rámci programového vyučování v ZŠ Doudleby nad Orlicí byl připraven simulovaný celodenní archeologický výzkum.

S úspěchem byla v České Třebové přijata přednáška k historickým počátkům města.

Příspěvek K datování rybníku v Černíkovcích zazněl na semináři Vodní mlýny.

Na seminářích lichenologů referuje o svých výzkumech formou přednášky RNDr. Halda, který rovněž přednášel na konferenci Polární sekce ČGS v Říčkách v Orlických horách a připravil přednášku „Arktická ekologie – lišejníky“ pro studenty PřF UHK v Hradci Králové.

Pravidelné jsou příspěvky přednášené na setkáních kronikářů.

Ve spolupráci s Villa Novou byl opět uspořádán, **seminář Rekonstrukce archeologických objektů s mezinárodní účastí** (4 státy, 70 účastníků, 27 referátů)

III. 3. Ediční a publikační činnost

Ediční činnost:

Muzeum vydává vlastivědný sborník **Orlické hory a Podorlicko** – sv. 20, kam rovněž přispívají pracovníci muzea. Pravidelně se schází redakční rada, ve které jsou zastoupeni jak odborní pracovníci muzea, tak i externí spolupracovníci.

S obsahem jednotlivých svazků se může zájemce seznámit na web stránkách muzea
V průběhu roku 2014 již probíhala příprava dalšího čísla vlastivědného sborníku OHP.

Acta musei Richnoviensis. Sect. Natur - roč. 20

I další odborní pracovníci publikují ve sborníku OHP, zpracovávají recenze článků.

Pracovníci muzea publikují v odborném tisku (Zpravodaj muzea východních Čech, Zprávy české archeologické společnosti, Archeologie středních Čech, sborník Panorama, Ateliér, sborníky konferencí) i v denním tisku a v publikacích vydávaných muzeem:

Publikační činnost – oblast archeologie: (již publikované, nebo odevzdané k publikování)

Archeologie Východních Čech, Kalferstův sborník: M. Beková: Archeologické poznatky k nejstarší podobě Týniště nad Orlicí.

Česká Třebová sborník ze semináře. M. Beková: Počátky České Třebové

Dragoun, B. 201.: Seminář "Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů", Časopis ČAS, Dragoun, B. - Protiva, O. - Zelenka, T. 2014.: Oprava domu z Mariánské louky v Archeologickém muzeu v přírodě Villa Nova Uhřínov, Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů 3, Deštné v O.h., 22-27

Dragoun, B. 201.: Dvacet let „experimentálních“ setkání, Živá archeologie (Re)konstrukce a experiment v archeologii (REA), 85-86

Dragoun, B. – Kratochvíl, V. – Vacovský, D. 2014: Obec Potštejn z historie. Potštejn.

Dragoun, B. - Zelenka, T. 201.: Archeologické muzeum v přírodě Villa Nova Uhřínov, Sborník, Hanušovice nad Toplou, 155-173

Dragoun, B. - Zelenka, T. 201.: Archeologická muzea v přírodě v ČR, Sborník, Hanušovice nad Toplou,

Dragoun, B. - Frolík, J. - Kocman, F. 201.: Pět let aktivit na hrade Orlík, Hláska

B. Dragoun, F. Kocman, I. Loskotová, V. Staněk, L. Polanský, K. Smíšek, J. Boublík, 2010: Orlík nad Humpolcem ve světle nových poznatků, „Humpolec v Zrcadle času V., Archeologie na Humpolceku“, Humpolec, s.89-196.

Publikační činnost – přírodovědná oblast

Halda J. P., Kotlík P. & Štaffen Z. (2014): Biologické napadení kamene soch a reliéfů v Novém lese U Kuksu a možnosti jeho potlačení.–Zprávy památkové péče, 73(6): 536–542.
Horak J., Vodka S., Kout J., Halda J.P., Bogusch P. & Pech P. (2014): Biodiversity of most dead wood-dependent organisms in thermophilic temperate oak woodlands thrives on diversity of open landscape structures.–Forest Ecology and Management, 315: 80–85.
Svoboda D., Halda J.P., Malíček J., Palice Z., Šoun J. & Vondrák J. (2014): Lišejníky Českého krasu: shrnutí výzkumů a soupis druhů. Lichens of the Český kras/Bohemian Karst (Central Bohemia, Czech Republic): a summary of previous surveys and a checklist of the area.–Bohemia centralis, 32: 213–265.

III. 4. Propagace činnosti muzea

Muzeum doplňuje údaje o své výstavní a ediční činnosti na internetových stránkách <http://www.moh.cz>, které byly v roce 2014 radikálně změněny. Dále v regionálním tisku, na regionálních rozhlasových stanicích. Muzeum ovšem nemůže ovlivnit, kdy a zda vůbec budou pozvánky na některé akce zařazeny do vysílání. Osvědčuje se spolupráce s informačními centry, kam jsou údaje o všech akcích automaticky zaslány.

Na placené propagační šoty a reklamní akce nemá muzeum finanční prostředky, takže využívá různých bezplatných informačních portálů a nabízených akcí. Bohužel i výlep plakátu je omezen na určitá místa a na některé akce.

Ke všem výstavám byly vydány drobné tisky s reprodukcemi děl a popularizačními a informačními texty.

5. Badatelská činnost

Odborní pracovníci poskytovali odbornou konzultační činnost badatelům převážně z řad studentů k jejich bakalářským, seminárním a diplomovým pracím. V těchto případech se jedná o opakované návštěvy.

Studentům archeologie byla poskytnuta pomoc při zpracovávání jejich magisterských a bakalářských prací, samozřejmostí je vedení odborných prací studentů vysokých škol.

RNDr. J. Halda je využíván přírodovědnými fakultami jako oponent magisterských i disertačních prací .

Rovněž knihovnice poskytovala studentům konzultace ke zpracování jejich diplomových prací, samozřejmostí je vyhledávání literatury k zadaným tématům.

Pracovníci poskytují informace o sbírkách, jednotlivých předmětech a to jak při osobních návštěvách badatelů, tak i zodpovídají písemné dotazy na jakákoliv témata.

Samozřejmostí je poskytování informací o sbírkových předmětech a umožnění jejich studování. Na žádost jiných institucí jsou poskytovány fotografie z našeho archivu k publikování.

Vzdělávání pracovníků

Vzdělávání pracovníků muzea je řešeno účastí na odborných seminářích, školením a kurzech, které pořádá AMG či jiné organizace (např. školení Demus, CES, daňové a právní předpisy, autorské právo,....)

Ředitelka organizace se rovněž účastní seminářů, školení ať již k otázkám odborným nebo právním.

Bohužel, některé odborné semináře, které pořádají jiné subjekty, jsou nad finanční možnosti instituce.

Pravidelně je rovněž zajišťováno povinné školení řidičů referentských vozidel, o ochraně a bezpečnosti při práci a požární školení.

Vedení muzea tvoří:ředitelka organizace, její zástupce, ekonom a vedoucí jednotlivých oddělení /vědeckovýzkumného, sbírkotvorného, vedoucí pobočky Muzeum krajky Vamberk. Nově je určen vedoucí pobočky Sýpka Rokytnice.

V organizaci je zpracován plán vnitřní kontroly a zápisy jsou uloženy u ředitelky organizace a do modulu ročních zpráv MFČR jsou odesílány hlášení dle platné legislativy.

V Rychnově nad Kněžnou 27.2. 2014

Dle podkladů pracovníků zpracovala Irena Krejčí, ředitelka organizace

